1. aarg. Nr. 2.

Anarkisten

Utkommer vær 14. dag — *Abonnement* mottages paa alle innen- og utenlanske postkontorer samt i Akersgaten 73 b, indre gaar, Kristiania. — Koster 60 øre kvartalet

Redaktør: *KRISTOFER HANSTEEN*, Vibes gate 8, 3. etg.

Fredag den 15. april.

Kan verden eksistere uten penge?

Vorfor bruker folk penge? For at varerne kan komme fra frembringer til forbruker. Kan ikke dette ske uten penge? Selvfølgeli. Vorfor baker en baker brø? For at han ved sit arbeide kan skaffe sei en saa god tilværelse som muli. Vorfor dypper en fyrstikarbeiderske fyrstikkbunterne saa at der kan komme tænsats paa fyrstikkerne? For at hun kan skaffe sei en saa god tilværelse som muli. Vorfor pløier en lanarbeider eller en bonne joren? For at skaffe sei en saa god tilværelse som muli. Vorfor laver en kome mat og haaller værelserne rene? For at hun kan skaffe sei en saa god tilværelse som muli. Den beste tilværelse vil de alle ha, vis vær af dem kunne faa saa meget, som han eller hun trængte av de produkter, som de andre frembringer; fyrstikarbeidersken ville ha det got, om hun kunne faa saa meget som hun trængte av det brø, som bakeren baker, saa meget som hun trænger av alle de produkter, som bonnen og lanarbeideren frembringer, smør og ost, melk og kjøt; bonnen og lanarbeideren ville leve best, om de kunne faa saa meget som de trængte av de fyrstikker, som fyrstikarbeidersken laver, av det brø, som bakeren baker, og om hans kone ikke behøvet at jøre flere ting til husets behov, æn at hun rak at haalle huset rent, lave maten go og altid haalle mannens klær hele, og konen ville leve best, om hun kunne faa saa meget som hun trængte av det de andre frembringer; og saaledes med alle andre folk ossaa, som frembringer alle mulie andre varer eller har andre besjæftigelser. — Nu kan ikke fyrstikarbeidersken faa saa meget, hun vil ha, av de varer bonnen og lanarbeideren og bakeren og alle de andre frembringer, og bonnen og lanarbeideren eller konen kan heller ikke faa saa meget de vil ha av det fyrstikarbeidersken og alle de andre frembringer og saaledes med alle andre, som jør andre ting, ossaa. Og naar de er arbeidsløse, faar de ikke noe av noen tiag. Fordi der forlanges penge for alle ting, og av penge har lanarbeideren og bonnen og fyrstikarbeidersken og konen og alle de andre ikke saa mange, at de kan betale alle de varer de trænger, naar de har arbeide, og naar de er arbeidsløse har de slet ingen penge. Og ikke er det got at tænke ut, vordan de skulle faa saa mange penge heller. For at lanarbeideren og fyrstikarbeidersken og alle de andre skulle faa saa meget, som de trænger av alle ting, maatte der ikke forlanges penge for tingene; men da maatte de ikke forlange pnnge for sit eget arbeide heller. Og da ville verden eksistere og eksistere meget bedre æn før ossaa.

Vore fagforeninger
kontra politik.

Alle de, der interesserer sig for fagforeningernes væxt og trivsel vil være kjendt med det fænomen, der nylig har vist sig inden foreningernes ramme, og som har været gjenstand for timelange diskussionsmøder i «det norske arbeiderparti». Det er den tanke, der har besjælet nogle af de gamle erfarne fagforeningsmedlemmer, at partipolitiken spreder og lammer foreningernes kræfter, idet den paatrykker dem sit stempel og fordrer samme politiske troesbekjendelse af alle medlemmer. De har maaske endog saa tildels indset, hvor umulig politiken praktisk taget er som middel til at naa de maal, en fagforening sætter sig; men gaar man ud fra, at dette er deres standpunkt, er det unægteligt, at de har slaaet sig selv i ansigtet. Det kom saa overvældende pludselig, dette forslag om en «upolitisk» landsorganisation, det slog ned som et lyn i de orthodoxe socialdemokraters leir, der, hvor man aldrig var vandt til opposition, og det fremsat i en tvetydig form, saa det er ikke at undres over, at partiets autoriteter reiste sig i hellig harme og — skræk. En bogtrykker udtalte i sin nidkærhed, at det at svigte den socialdemokratiske troesbekjendelse var det samme som at dræbe sin egen moder, og det var der vel ingen, der vilde gjøre. Han glemte, at denne fagforeningernes moder (socialdemokratiet) havde overlevet sig selv, at naar hun nu stedtes til hvile af fagforeningerne med tak for det, hun en gang havde udrettet, ikke ved sin politik, men ved den agitation hun udfoldede, og som hun den gang var ene om, da var det noget naturligt, det kunde ikke være andet; hun er jo kun tilstede som gjenganger, søgende at holde sig oppe paa fortiden. En cigarhandler, der pleiede at betragte sig som menighedens rette skolelærer, indskjærpede paa et af diskussionsmøderne gjentagne gange forsamlingen «den socialdemokratiske ABC» som han sagde. Han advarede dem mod at spille «falsk», de maatte jo kunne «noderne» nu, han havde jo tusinde gange før fortalt dem, hvorledes de skulde tænke. Det forslag, der forelaa til «en «upolitisk» landsorganisation» hvilede ikke paa et videre logisk grundlag. Ved flygtig at se paa foreningens navn faar man jo indtrykket af, at det skal betyde politikens udeladelse af fagbevægelsen, men var det hensigten at naa et stykke frem paa denne vei, da bliver midlerne, forslaget peger hen til, ikke meget skikkede til dette. Meningen med denne «upolitiske» organisation var kun den at samle alle de politiske fagforeninger, af hvilken farve de end var, under én hat, og saa skulde fordrageligheden og fællesarbeidet komme af sig selv! De mente det maaske godt — saa inderlig godt med dette forslag, de havde, som gode fagforeningsmedlemmer, der i en aarrække havde arbeidet for og interesseret sig levende for organisationen, gjort den erfaring, at politiken havde ødelagt og hæmmet saa meget liv, forkvaklet og forbittret saa meget godt, og nu vilde de forsøge at bøde herpaa. Men autoritetstroen, de politiske theorier, de blev siddende i maven paa dem, for dem kunde de ikke frigjøre sig. De troede endnu, hvad «Social-Demokraten» forleden skrev, at staten var at ligne ved en gammel doktor, der var den eneste, som kunde lindre og læge samfundets brøst; glemte man at se op til ham og søge hans raad, da kom alle ulykkerne over menneskeheden. De troede det, uagtet denne læge — desværre — har forgivet saa mangt et menneske med sine giftige mediciner. Derfor hjalp den dyrekjøbte praktiske erfaring dem heller ikke. De forløftede sig paa en opgave, de selv ikke havde den rigtige forstaaelse av, og socialdemokraterne staar med seirens laurbær i hænderne, de har reddet fagforeningernes parti-tyrani. Er

der endnu nogle, der tror socialdemokraterne vil bruge sit overherredømme med tolerance, da bør de gjøre sig bekjent med en notis, som «Socialdemokraten» indeholdt for kort tid siden, hvori den advarer arbeiderne mod dem, der ikke bekjender sig til deres politik, saadanne folk maa man være paa sin post imod, mener blader, dem ved man ikke, hvor man har, man kan ikke være en god kollega og kammerat, naar man ikke er socialdemokrat!!!

Vore fagforeninger er stemplet med en *politisk partifarve*, ja endnu mere, politiken har 1ste pladsen inden organisationen. Men den sidste tildragelse, tanken om en upolitisk landsorganisation, er, hvor bagvendt den end er sat frem, et tegn paa, at den tid er nær, da fagorganisationen staar frisk og selvstændig, lettet for al den usunde skadelige parfipolitik, hvoraf luften nu er svanger. Der er folk, der har begyndt at tænke paa egen haand og indset, at fagorganisationen bør være en sammenslutning af alle arbeidere for at værne om sine interesser og ikke skuepladsen for vilde partikampe og partityranni. Har arbeiderne ikke tyranni nok i forveien?

Chr.a 1. april 1898.

Axel Bech.

Wiener proletariatet

den 13de mars 1848.

Ved den femte middagstime den 13de mars 1848 stod revolutionens sak temmeli daarli. Kampen hadde lit efter lit avtat i heftighet, intil den yterste utmattelse paa begge sider tilslut bragte den til stilstan.

Vad mængden hadde villet og det vorfor den hadde kjæmpet i timevis med et mot, som syntes næsten ubegripeli, og med beundringsværdi dødsforakt, var ikke opnaaet. Bakefter som forut jemte det borgerlie arsenal sine forraad bak lukkete døre, og den blodie, seige kamp med stene, stokke, lækter og bjælker mot kurasserernes sabler, mot grenaderernes geværer og bajonetter hadde ikke forandret noet i revolutionens vaabenløshet. Atter og atter var den samme sene foregaat: mængden trænger frem, op paa slotsplassen, jennem de smaa sidegater, stormer mot arsenalet, forsøker forjæves at sprænge porten, blir drevet tilbake av kavalleriet, som hugger in med skarp klinge, for, neppe i sikkerhed i en av de smaa sidegater, at overhølje sine forfølgere med en stenhagl — munitionen bærer kvinner og børn utrætteli til —, og atter at trænge fremad, atter at bli drevet tilbake, grenaderer trænger frem med fællet bajonet, renser slotsplassen, forfølger mængden in i de smaa sidegater, vor der blir gaat energisk frem med skytevaabnene, og folket blir tvunget til tilbaketog. Men endeli var motstanskraften uttømt. Vistnok samlet der sei lit etter lit menneskemængder i nærheten av arsenalet, men dagens begivenheter hadde altfor tydeli vist, at likeoverfor ful kraftutfollelse av militæret kunne det ubevæbnete folk ikke staa sei. For meget blod var flyt, og mængden var i avmægti raseri nøt til at avstaa fra etvært vaalsomt angrep og at gi sin forbitrelse luft i usminkete or, runt om omgit av de gapende kanonmunninger, sablerne og bajonetterne. Likeledes var alle forsøk paa at trænge in i slotsgaaren strandede. Ja, de uhyrlie planer, der blev utklækkede, om overraskende at storme mot artilleriet, som var opstillet foran borgens kjæmpeport, for da at venne skytset mot borgen selv, forraatte allerede i og for sei et anfal av fortvilelse, den kvælende erkjennelse av, at ens egen kraft er utilstrækkeli.

Vistnok kunne man si, at heller ikke militæret hadde løst sin opgave, idet dettes inskriden jo i begynnelsen hadde havt den hensigt at drive mængden fra verandre og paa den maate at faa en enne paa revolutionen. Mængden haalt gaterne og plassene i den indre by ikke mindre besat æn i de fredelie timer om formiddagen, kun var den tusen gange mere ophisset, tillike rystet av vrede og fortvilelse. Dermed hørte ogsaa overensstemmelsen op. Tropperne, som dagen igjennem hadde staat i virksomhet, blev ført ut av den indre by og forenet sei med den paa Jesefstädter Glacis opstillede øvrige del av garnisonen. Saa ringe som garnisonen ogsaa var i tal — omtrent 9000 man — saa liten tiltro den ene eller den annen del av troppernee maatte ingi til, at de var til at forlate sei paa — de italienske grenaderer f. eks. — i det væsentlie bestod der ingen tvil om, at de var revolutionen fulstændi voksne. Over halvdelen af tropperne hadde overhodet ikke deltat i dagens kampe, da det jo kun hadde dreiet sei om at sikre slotsborgen, arsenalerne og hovedgatestrøkene i den indre by, hvilket lod sei gjennemføre uten stor kraftanvendelse. Naar nu kampen blev optat paanyt den næste maaren, var ennen let at forutse. Vad der hadde deltat i revolutionen sat som fanget i en musefælle, kæmperne paa folkets side kunne kun bli færre, ikke flere og vedblev at være vaabenløse, som de hadde været. Dertil var det vær time at vente, at de forlangte eftersennelser av tropper skulle intræffe.

Det flammende revolution var nær ved at slukne. Det kunne man ikke bli narret væk fra derved, at enkelte tropper drog om i byen, slog vinduer og vindusposter istykker paa offentlie bygninger, utlot sit raseri paa den keiserlie rideskole og paa hofapoteket, der var bragt unner tak i stalborgen, slo overenne det ene og annet lille vækterhus, truede forretninger, som viste navnet Metternich paa skiltet, og saa videre. Og blusset den op ijen den næste maaren, saa var den nu ganske let at bringe til at slukne. I særdeleshet besluttet man sei til for det yterste tilfælle ogsaa at bringe de yterste midler til anvennelse og la kanonerne træ i virksomhet, en plan, som i den kritiske aftenstun fyrst Windischgrätz først og fremst og erkehertug Maximilian d'Este haalt paa, den siste blev forøvri kun ved artillerichef Johan Pollets modie mellemkomst hindret fra paa egen haand at aapne en liten lyst skytning.

Men forstæderne begynte at røre paa sei.

At de undre folkeslag, fabrikproletarer og haanværkssvenner hadde tat en betydeli del i de kampsener, som blev udspillet i den indre by, blir stadfæstet av alle samtidie skildringer. Helfert tilskriver den altid mere truende og ophissede karakter, som det, der oprindeli var tilsiktet som demonstration, den 13de mars antok, den omstændighet, at «blaamandagen» stadi hadde blannet flere arbeidere og denslags folk blandt de bedre herrer, som oprindeli var med i demonstrationen som deltagere eller tilskuere. Denne historiker jør sei i sin skildring av de begivenheter, som gik forut for massakren foran lanstænderhuset, livli umake for at paavise, at de døde i Herrengasse (Herregaten) var falt som kanske uskyldie ofre for, at en overmodi gategutstrek fik en alvorli utgang! Der er slet ingen tvil om, at i massen, da det bedre klætte publikum forsvant i mængden av mindre elegant utstafferede proletarer, i denne masse opkom begivenheternes revolutionære inhaal, til at tilsist gatekampen kom igang. Mængden maatte fornemmeli være sammensat av proletarer, som kjækt satte sei imot militæret, ja ikke kun inskrænket sei til passiv motstan, men saagar selv gik over til angrep. Til angrep vistnok kun med stokke og stene, med knipler og lækter, vad der jo vistnok ikke har det minste ridderli og elegant utseende og gir de reaktionære foranledning til overhodet at frakjenne disse sener karakteren av en kamp, og at slaa dem fra sig som slagsmaalseksesser, om æn aassa av den mest rasende og farliste art. Men likemeget — kamp eller slagsmaalsekses: begge dele viser ganske klart hen paa proletarer som hovedaktører.

Ganske bortset fra disse almindelie overveielser foreligger særlie beviser i denne retning. Blant de første frihetsofre, de døde i Herrengasse, befant sei to arbeidere, et kvinneli lem paa et kirkeli fattihus, en student og en smaaborger. Folkets tapsliste fra kampene omkring arsenalet og i de andre gater i byen opviser næsten utelukkene proletarer. Øienvidner fortæller enkelte detaljer av proletariatets fremragende og begeistrede deltagelse i begivenheterne allerede om formiddagen og om den altid voksende betydning av denne deltagelse for eftermiddagens kampe.

«Allerede tili,» — fortæller Violand — «bemærket jei enkelte arbeidere staaende i Herrengasse, og et kjæmpemenneske med en frak, der var lappet paa alle sider og sikkerlig ikke var maalt og gjort til ham, bevæget sei med den skidne lue kjækt paa snei, med knyttede næver, lynende blik og bakoverbøiet holning, ganske slagfærdig som utfordrende til kamp, mit ijennem gaterne, henimot stænderforsamlingsbygningen. I lommerne paa ryggen maatte han bære en mængde sten som munition; ti hans frak var stramt spænt paa ryggen, og man saa paa ham, at han maatte gjøre vol paa sei for ikke at bli trukket bakover av lasten i lommerne. Ved hans side humpet en liten man, ilfærdi for at holle skrit me den første, den lille var unnersætsi, smidi, allerede temmeli tilaars og hadde en lang frak med opslagsærmer, der var altfor lange. Han var fulpakket, vær lomme sto langt ut, og baklommerne slo uavladeli mot læggene. Da jei saa disse folk komme paa denne maate, tænkte jei straks, at ossau forstæderne vilde være med.» Og de steg ned, forstædernes og elendighedens børn. «Deres raseri — fortæller Violand videre — var i disse dage fryktili; livet syntes ikke at ha noen værd for dem. En arbeider saa jei om eftermiddagen ved borggraven, han hadde unner militærets utfal paa slotsplassen faat et bajonetstik i hodet, et i armen og et i foten. Han sat og forbant sei selv med lommetørklær, som man hadde kastet til ham, og mens han jore det, viste han noen av de omkringstaaende bloet, som fløt, opfordret flere fattie folk til kamp — til de velklætte henvente han sei ikke — og ganske ubevæbnet som han var, gik han saa ijen bort imot slotsplassen for at hisse militæret og bringe det til en avjørende kamp, idet han fulstændi roli sa: livet kom det ikke an paa for ham, idag ville han enten dø eller de høie herrer maatte bli styrtet o. s. v.«

Disse proletarer var allerede i løpet av formiddagen komne in i byen. Tildels ialfald uten at være kallet. Efter Kudlich hadde radikale studenter i dagene før den 13. mars arbeidet «som bævere» for at bestemme arbeiderne til at virke med til en demonstration. Og der maatte paa selve 13. mars være sprunget bud ut til utkanterne av byen og til forstæderne utenfor byen for at faa arbeiderne til at rykke frem. De maatte forøvri ossaa komme av sei selv, jo mere unnerretningen om det, som forberette sei i byen naadde til dem. Men denne tilgang fra utkanterne haalt op, da byportene blev lukket mellem klokken 1 og $^1/_2$2 om eftermiddagen, og ingen mere fik komme in. Imidlertid blev mængden, som stod foran portene og bejærte at komme in, stadi større. Ti om formiddagen hadde arbeidet i industrikvarterene fordetmeste gaat som ellers, og de, som da kjæmpet paa liv og død i den indre by, var av de arbeidsløses hær og av dem som «tok blaamandag», men efter middagen var arbeidet næsten ikke noet stes tat op ijen, og arbeiderbefolkningens masse sto beret til at gripe in i begivenheterne.

Da det begynte at bli mørkt, kom det øieblik, da proletariatet gik til handling.

De proletarskarer, som i eftermiddagstimerne ville in i byen, fant portene lukket og kanongapene rettet truende imot sei. Nu brø de sei ikke om de truende kanoner, men søkte at renne portene in. Men det lykkedes ikke at trænge in mot byen. At disse forsøk mislyktes bragte mængden i raseri. De kredset hylende som sultne ulve om bymurene, brænte sprinkeljærerne ned, slo overenne de vældie mengearmete gaslygter foran borgportene og jore il op ve portene for paa den maate at kunne trænge in i byen. (Violand). Endel drog tilbake til forstæderne, mens andre tog bevæget sei fra forstæderne mot den indre by.

Fra klokken seks om aftenen av væltet en uavladeli menneskestrøm sei fra Fünfhaus, Sachshans og andre bystrøk i nærheten jennem Mariahefergaten in i byen. Storbyelendighetens reservoirer hadde aapnet sei, og nu fløt det sultne og fillete proletariats grumsete men rivende flod ut av de elendie kvarterer, fra de »barfodete bystrøk» in over Mariahelfergaten. Den rolie, ærbare borger blev bange og lukket viseli sin butik. Efter forjæves forsøk paa at storme borgporten, efter likesaa resultatløse kampe med besætningerne i de keiserlie stalle bølget mængden tilbake mot utkanterne, vor den brænte op det hus, vor avgiften av de varer, som bragtes in i byen, opkrævedes. Derefter vente mængden sei mot de vestlie fabrikbydele, vor fabrikker blev stukket i bran, maskiner ødelagt, værthuse, bakerbutikker o. lign. blev plyndret. Saaledes gik gik det hele natten ijennem.

Nu stod ikke sakerne mer saa, at det kun var en liten hop demonstranter, som man nok haapet at bringe til orden. Nu saa man sei staaende, likeoverfor folket, vis raseri var brut løs, og netop de unnerste lag av folket, altsaa likeoverfor de talriste, hensynsløseste og mest uforfærdete. Man saa sei fremforalt likeoverfor en ganske ny, uvant situation. Ikke fabrikerne, som brænte, var det, som syntes saa betænvelie. Flammerne, som slo op fra dem, virket saa skrækkeli, fordi de belyste situationen saa truende: de viste, at proletariatet var kommet i bevægelse. Samfnnnet følte grunnen vike unner føtterne, det ingød skræk. Og derfor lykkedes det endeli, at faa hoffet fravristet de første inrømmelser: Metternichs avskedigelse og værneplikt for de studerende.

Saa hadde da pludseli situationen slaat om til gunst for revolutionen.

Det som det kommer an paa og som jei vilde fremstille tydeli, er: at den plan at avskjære revolutionens arnested fra omverdenen ville være lykkedes, vis ikke proletariatet hadde reist sei i byens utkanter og forstæderne.

(Fra «Wiener-Zeit.»)

Dr. Maximilian Bach.

Paul Th. Jul. Glaab, der var medarbeider ved «Proletaren», Kjøbenhavn, er afgaat ved døden. Glaab blev 46 aar. Han var føt i Berlin. Som bekjent blev endel av «Proletarens» utgivere fængslet, fordi de havde lavet falske sparemærker for at skaffe sei penge til utgivelsen av bladet. Glaab var en av disse. I fængslet blev hans bryst stærkt angrepet, og nu, 6 uker efterat han var kommet ut av fængslet, bjev det hans død. En bekjent af Glaab skriver i et brev i anledning av hans død:

Et Sorgens Budskab bringer vi Eder i disse faa Linier; vor Lidelses- og Meningsfælle Paul Theodor Julius Glaab er afgaaet ved Døden Søndagen den 10. April, efter et Par Dages Sygeleje.

Proletarsygdommen var Dødsaarsagen. Vi bemærker at hans Liv er blevet forkortet ved den udstaaede Fængselsstraf, syg som han var kunne han ikke spise deres Svineføde og noget annet gives ikke; dertil kommer at han allerede i Fængslet spyttede Blod og var meget daarlig. Den Medicin, han saa fik, var ganske almindelig Salmiakmikstur — Salmiak mod Tuberkler, hvilken Behandling af dette kristelige Samfund?

Den anarkistiske Bevægelse har i Glaab mistet en af sine bedste Kræfter. Han var vel ikke bekendt i det offentlige Liv men saa meget desto bedre indenfor den revolutionære Bevægelses Ramme. Han var en Mand, der satte alt ind paa sin Overbevisning, en Handlingens Mand fuldt ud. Han nærede det dybeste, paa en stærk Overbevisning grundede, Had til det bestaaende Røversamfund med alle dets infame Institutioner. Fra han var ganske ung, har han deltat i Bevægelsen, den revolutionære og den anarkistiske, i Tyskland og fra 1890 i Danmark.

Ære hans Minde!

Paa Norsk stenhuggerforbunds lansmøte blev det vedtat: «Lansmøtet anbefaler tilslutning til «Det norske arbeiderparti»; dog bør den enkelte forening avstaa herfra, forsaavidt at tilslutning kan skade denne. Tiden ansees ennu ikke at være kommen, at forbunnet som saadant inmelles «

Vi vil ønske, at stenhuggerne paa mange steder vil finne, at politik er unytti kjævl om halmstraa.

Fra Ungarn. Bevægelsen blant lanarbeider-befolkningen i Ungarn vokser. Den revolutionære socialisme viser sei fulstændi voksen de vaalsomme forhaalsregler, som der fra de herskendes side er grepet til mot den. Ja, jo brutalere politibetjentene huserer, desto mere oprørsk blir stemningen.

Lanarbeiderne sulter stadi.

At rejeringsklikken trods alle truende tein roli somler videre, forstaar sei sei jo. Allerede gamle Oxenstjerna visste, med hvor liten forstan verden blir rejeret.

Slakterne fra Hazleton frikjent. De kapitalens leiesoldater, som for ikke svært længe siden lot fredeli dəmonstrerende, streikende arbeldere skyte ned, er blit frikjent af dommere, der var likesaa let tilfals. Det tysk amerikanske bakerfagblad skriver dertil:

Mange venner af de ved Hazleton faldne arbeidet ofre har kanske haapet paa retfærdihet jennem processen — i det minste paa en delvis retfærdihet, hvis retfærdiheten kan være delvis. Disse naive sjæle, som haaper paa retfærdihet jennem love og domsafsigelser er saaledes ijen blit skuffet nu ijen. Sherifferne var de anklagede, men ingen ønsket processn mere æn den herskende klasse. Den længtes efter at hænge lovlihetens og og rettens kappe over denne generende sak. Lov- og jets-tilbederne har man jort tillags; snart vokser der græs over proletarernes de 20 grave, og verden bevæger sig fremdeles i det gamle gjænge.

Men vem er den herskende klasse, som drager nytte av denne blodaaad? Dens karakter er delvis tilkenneøit ved en historie, som ossaa hænger sammen med denne affære og som for en tid gik jennem hele arbeiderpressen. og lyder som følger:

»Ofrene for forbrydelsen i Hazleton ligger i den kolle jor, glemt av alverden, og kun deres enker og faderløse børn kan vel i disse festernes dage ennu mere en ellers minnes sine myrdede forsørgere. Vem skaffer dem nu glade dage; vem skaffer dem juletræ? Sult og nød er blivende jæster i deres hytter.

Men, vent! Ennu er menneskeheden ikke blottet for envær følelse; ænnu gives der mennesker, som i glædens dage ossaa minnes andres lidelse. Der er langt borte i den sydlie del av lannet,

i Houston, Texas, endel musikere, der tok sei fore at skaffe de nødlidende enker og børn efter de myrdede en liten glæde til juledagene. De samlet hundrede dollars; da de ikke kjente noen annen adresse, sente de pengene til firmaet Calvin, Pardee & co. i Hazleton, hos vilket en stor del av de skutte grubearbeidere hadde staat i arbeide, og anmodet dette firma om at dele summen ut blant de efterlatte. Firmaet erklærte sei villi dertil og foretok ossaa utdelingen, men ikke uten først at trække av, vad der i firmaets bøker sto opført som tilgodehavende av de myrdede grubearbeidere for levnetsmidler og materialier, som disse i sin tid hadde tat op paa løn i kompani-butikkerne.

Med resten — det blir vel en eller to dollars paa hver enke — kunne nu de stakler feire «glad jul».

Hadde disse musikere i Houston kjent de pensylvanske kulbaroners sanne karakter, og særli om de hadde kjent til, at søn av den ene av firmaets innehavere, Pardee, var en av de deputysheriffer, som skjøt grubearbeiderne ned som gale hunne, saa ville de vist ha vnktet sei vel for at overlate dette firma fordelingen av pengene. Men disse musikere er folk, som ænnu tror paa menneskelihet og menneskeli medlidenhet. De har ænnu ikke lært, vilke uhyrer, profitbejæret avler, ikke faat erfare, at at Amerikas utbytterklasse har tabt al menneskelihet.

Forhaabentli lærer de og lærer andre av denne begivenhet.

Domela Nieuwenhuis er utskilt av redaktionen for «Recht voor allen» og utgir nu et nyt blad, «De freije Socialist».

Ifjor haalt det revolutionære parti i Hollan en kongres. Dette parti har i adskillie aar vært meget talri, har havt større tilslutning blant proletariatet æn noen annen retning. Det har haalt politisk aktion for unytti, og der har næppe været noen større arbeidermasse, vor man saa ofte traf anarkistisk sindelag. Imidlertid var der noen, som efterat den almindelie stemmeret for et par aar siden blev inført i Hollan, hadde set paa det, at saa mange mennesker læser referaterne fra parlamentsdebatterne. De fik lyst til at ha en man, som kunne uttale deres meninger i denne forsamling, forat man saa kunne tappe visdomsorene ut av ham, som man tapper vin av en tønne.

I den anledning blev der ingit et forslag til kongressen om at man aassaa kunne være medlem av partiet, om man deltok i de politiske valg. Det forslag blev vedtat. Domela Nieuwenhuis saa, at dette blev forhyklet: Man var anarkister og var dog i samme parti som folk, der valgte lovgivere; man hævdet den individuelle frihet og gav dog tilladelse til, at noen utvalgte enkelte, som de gav adgang til at ta beslutninger for hele folket og jennemføre disse med statens volsmaskineri — og tilladelsen gav man i frihetens navn.

Han sjønte nu, at partidannelse ikke dudde. Man danner parti, fordi man tror, at man kan udrette mer, naar man er mange og kan prange med det store tal, og forat man saa ikke skal miste uoen av dem, som jør tallat saa imponerende, saa tar man beslutninger, som lammer og nmyndijør en selv. Nieuwenhuis melte sei saa ut av partiet og sa, idet han gik. at det var hans mening, at partidannelse ikke dudde, men at der kun kunne utrettes noet ved individuelt frit virke.

Efter dette blev han utskilt av redaktionen for »Recht voor Allen« og har nu grunnet sit eget blad.

Menneskeaanden — *vid* er dens flugt,
hvor er vel grænsen for tankens vidder,
grænsen for menneske-snillets frugt
gjennem de kommende fremskridts-tider.

Menneskeaanden — *dybt* kan den gaa,
hjerte mod hjerte jo ofte banker
i salig fryd. Blande de maa
alt hvad der rummes i menneske-tanker.

Følende, tænkende menneske-sjæl,
frie barn af den jord du betræder,
du blev en stakkars husvild træl,
der over din tabte frihed græder!

h.

Zola. «Aurore» offentlijør enartikel af Zola unner overskriften: «*Ny Skjændsel.*» Zola beklager sig deri over, at man for at dømme ham har utdraget tre linjer av hans artikel *J'accuse* uten at anse det for nødvendi at skaffe lys i Dreyfusaffæren. Han ser i denne manøvre et bevis for, at man frygter sandheten og erklærer, at det vil vække hele verdens avsky. Intet vil kunne unnertrykke sanheter, der tilsidst skal triumfere.

Zola og Clemenceau har meddelt den offentlie anklager, at de har til hensigt at føre bevis for sandheten av samtlie i artiklen «Jei anklager» fremførte beskylninger, da disse staar i umiddelbar forbinnelse med den paatalte passus. Til bevisførelsen skulle der avhøres 128 vidner foruten samtlie unner første proces avhørte vidner.

Fru Eleanor Marx-Aveling, Karl Marx's datter, har tat sei av dage ved gift. Hun var bekjent fra sin optræden paa de siste tnternationale arbeiderkongresser og for sin agitation for den marxistiske socialisme i Englan

Stor kulgrube-streik i Englan.

Som korteli melt er der utbrut streik blant grubearbeiderne i det sydlie Wales og i nabo-grevskapet Moumouth-shire. Streiken omfatter allerede henved *70,000* man, og alt tyder paa, at de streikendes tal vil stige ennu høiere. Det omtalte distrikt tæller med et runt tal 130,000 grubearbeidere, der siden 1876 for største delen lønnes efter en saakallet glidende løntarif.

Denne løntarif er stridens hovedpunnkt. I aarevis har arbeiderne kjæmpet mot den, uten at de, væsentli av mangel paa en go organisation, har kunnet faa den avskaffet eller grundi forandret.

Gid nu arbeiderne her i lannet vil skyte sammen penge paa arbeidsstederne og senne av sine foreningskasser *straks* og ikke som ved maskinarbeiderlockouten vente saa længe dermed, som til arbeidstansningen har varet saa længe, at arbeiderne ikke kan holle ut saa længe som til at de vinner.

Det frie samfun, av *John Most*, med tillæg av Kristofer Hansteen, faaes hos Kristofer Hansteen, Vibes g. 8^{IV} for 5 øre eller mot insennelse av 10 øre i frimærker.

Ivar Mortenson:

Fridom

Tidsskrift for **sjølvstyre** aa **sjølvhjelp**, 6—8 hefte om aare (minst 12 store ark) kan tingas paa alle posthus aa i eksped Oslo prenteverk, Akersgata 73 b, **Kristiania.** **2 kr.** aare. 1ste hefte aa faa serskilt for 50 øre i eksped.

Tilsente bøker og aviser:

Klassen-Justiz und Entmüdungs-Unfug
av
dr. med. Hermann Sternberg
(*Adolf Brandes* forlag,
Berlin-Neurahnsdorf).

Les temps nouveaux (Paris).
Der Sozialist (Berlin).
»*Der arme Konrad*« (Berlin).

Anarkistiske aviser og tidsskrifter:

Fridom, Kristiania, Akersgaten 73b.

Der Socialist, Berlin, N. O. Elisabeth Strasse 66, vorn II Tr.

Der arme Konrad, ukeblad for det arbeidende folk, Bertin, NO., Elisabethstrasse 66.

Les Libertaire, Paris, 5 rue Briquet.

Le Temps nouveaux, Paris, 140 rue Mouffetard.

Le père Peinard, Paris, 15 rue Lavieuville.

Freedom, London W. C., 7 Lambs Conduit Street.

L'Agitatione, Ankona, Italien.

De frije Socialist, Hollan.

De aviser, til vilke dette blad blir sent, anmodes om at senne bytteexemplarer.

Die Zeitungen, zu welchen dieses Blatt geschickt wird, werden aufgefordert, Tauschexemplare zu schicken.

Redactions of journals, which receive «Anarkisten», are requested to send their journals as exchange.

Arbeidsløse kan abonnere paa dette blad uten at betale kontingent for den tid, de er uten arbeide.

Oslo prenteverk.